

inte läsa den från pärm till pärm. Det räcker att ha den tillgänglig på akutmottagningen (även nattetid). Skulle man råka läsa den från pärm till pärm lär man inte kunna undgå att bli en »hejare» på trauma. •

Ojämn bok om genetiska hudsjukdomar

John Harper, ed. **Inherited skin disorders. The genodermatoses.** 355 sidor. Oxford-Boston-Johannesburg: Butterworth-Heinemann, 1996. Pris £ 95. ISBN 0-7506-1416-1.

Recensent: professor Anders Vahlquist, hudkliniken, Universitetssjukhuset, Linköping.

Den snabba molekylärgenetiska utvecklingen under 1990-talet har skapat ett behov av nya läroböcker som knyter samman den nya kunskapen om etiologi och diagnostik med den gamla kunskapen om kliniska symtom och nedärvning av genetiska sjukdomar. Detta gäller inte minst för den stora gruppen av gendermatoser, dvs monogenetiska hudsjukdomar som i sina svåraste former kan vara letala eller ge upphov till livslångt lidande (t ex vissa former av epidermolysis bullosa). Detsamma gäller alla de systemsjukdomar på monogenetisk bas vilka manifesterar sig tidigt i huden och därigenom kan upptäckas via typiska hudsymtom, (t ex porfyri och neurofibromatos).

Ambitiöst och välskrivet

J Harpers bok försöker att brygga över alla dessa områden och behandlar i någon mån också den grundläggande genetiken, hudens embryonala utveckling, prenatal diagnostik, preimplantationsdiagnostik vid in vitro-fertilisering, råd rörande genetisk rådgivning samt framtida utvecklingsmöjligheter inom genterapi.

Det säger sig självt att ett sådant ambitiöst grepp kräver ett mycket kompetent och samdiskuterat författarlag, som också måste besitta betydande pedagogisk talang för att den tilltänkte läsaren, sannolikt en kliniker som inte i alla stycken är inläst på nyheter inom molekylärbiologin, skall kunna tillgodogöra sig stoffet.

Inledningsvis lyckas förfat-

tarna – sammanlagt 30 stycken – faktiskt att skapa denna Fågel Fenix. Kapitlen om »The skin before birth», »Epidermolysis bullosa» och de genetiska keratiniseringsrubbingarna (»Ichtyoses» och »Erythrokeratoderma») hör till de mer väl-skrivna jag läst inom området och är acceptabelt aktuella vad gäller referenser till forskningsnyheter. Särskilt värdefulla är de utförliga räden rörande praktiskt omhändertagande av hudbesvären. Tyvärr är illustrationerna fåtaliga och kunde, om de gjorts fler och bättre, ha onödiggjort en del omständliga uppräknings- och symtomdetaljer som direkt kan framgå av kliniska färgbilder – »en bild säger mer än 1 000 ord». Språket flyter dock behagligt och anglosaxiskt.

Negativt avvikande kapitel

Närmast chockartad blir då övergången till de kapitel som beskriver ektodermala dysplasier, neuroektodermala syndrom och bindvävsjukdomar av typen Ehlers-Danlos syndrom och som skrivits av sydamerikanska och sydafrikanska specialister, vilka av upplägget att döma inte bara geografiskt befunnit sig långt ifrån övriga redaktionen!

Texten ersätts av tunga tabeller som i sin detaljrikedom blir oläsbara, illustrationerna är nästan genomgående i svartvitt och referenserna är, speciellt i fallen Ehlers-Danlos och pseudoexanthema elasticum, mestadels från 1970-talet och tycks därmed mest spegla författarens storhetsperiod som specialist på området!

Bättre är då kapitlet om hudassocierade immunbristsyndrom, metaboliska sjukdomar, genetiska sjukdomar som predisponerar för hudmalignitet, osv. Stort värde har även den avslutande sektionen om genetisk rådgivning, prenatal diagnostik och genterapi, även om det sistnämnda blir mycket allmänt och ytligt diskuterat. Det omvända gäller kapitlet om preimplantationsdiagnostik, vilket fördjupar sig för mycket i teknikaliteter om in vitro-fertilisering, något som sannolikt inte är av primärt intresse för den ordinära läsaren.

Komplement i biblioteket

Sammanfattningsvis är detta en mycket ojämn bok, som

bitvis dock når riktigt långt vad gäller den svåra konsten att knyta samman vettig klinisk kunskap med det allra senaste inom molekylärbiologin. Boken torde därigenom vara ett bra komplement till allmänna böcker och pediatrik-dermatologisk litteratur i biblioteken på landets hud- och barnkliniker. •

Symtomlära på diskett – milstolpe i neurolog-utbildningen

Sten Magnus Aquilonius, Henrik Engler. **Neurologisk symptomlära.** Ett interaktivt program i version för Mac och PC. Stockholm: Liber, 1995. Pris ca 560 kr. ISBN 91-634-1279-9.

Recensent: docent Kristian Borg, neurologiska kliniken, Karolinska sjukhuset, Stockholm.

Många medicinstuderande var nog glada när den första läroboken i neurologi, under redaktion av Sten Magnus Aquilonius och Jan Fagius, kom ut 1989. Många lärare drog säkert en lättnadens suck när man kunde övergå till en svensk lärobok från de relativt tunga och ostrukturerade engelska och amerikanska läroböckerna.

»Rullgardinsmenyer» för snabb sökning

Nu har en ny milstolpe för den kliniska neurologiska utbildningen passerats i det att »Neurologisk symptomlära» utkommit på diskett. Disketten baseras på det första kapitlet i neurologiboken, men är betydligt utvecklat på de flesta områden, inklusive neuroanatomi och olika bansystem. Disketten innehåller störningar av motoriska system, sensoriska system, kranialnervsfunktioner och störningar av högre cerebrala funktioner.

I varje delavsnitt finns »rullgardinsmenyer», som t ex vid störningar av motoriska system innehåller perifer pares, central pares, koordinations-

störningar och ofrivilliga rörelser. Härigenom kan man snabbt bläddra till det område som är av intresse; under störningar av motoriska system kan man få fram cerebellum, dess regioner, kärnor och funktioner.

Den mest imponerande delen av »Neurologisk symptomlära» är möjligheten att visualisera bansystem, exempelvis illustreras synnervsbanorna mycket tydligt med olika färger. De olika skadorna markeras, och man kan lätt se de synfältsbortfall som följer. Neuroanatomin gör sig bra och är ambitiöst gjord. Man har illustrerat kranialnervskärnorna, motoriska kärnor med röd färg och sensoriska kärnor med blå färg, vilket ger ett närmast tvådimensionellt intryck.

För grund- och vidareutbildning

Sammanfattningsvis är »Neurologisk symptomlära» på diskett mycket tilltalande som material för utbildningen av medicine kandidater, men också för läkare under vidareutbildning. Disketten har även, tror jag, ett stort värde för neurologer i klinisk neurologisk verksamhet, då den är mycket lättanvänd och snabbt kan svara på vilka bortfall olika skadelokalisationer kan ge.

Det enda jag finner negativt är att vissa illustrationer av manuell undersökning och t ex gångrubbningar görs med ritade gubbar. De blir därmed relativt tråkiga och i en del fall oklara. Dessa delar kan förhoppningsvis, om utvecklingen går framåt som den har gjort hittills, ersättas med ett filmavsnitt på CD. •

Vad kostar boken?

Det händer att den uppgift om bokpriset som Läkartidningen uppger i recensioner inte stämmer med det pris bokhandeln begär.

Vi har successivt övergått till att ange priset i utgivarlandets valuta, eftersom många faktorer gör att ett omräknat pris lätt blir missvisande. Valutakursen kan variera, bokhandelsn omkostnader likaså.

Vi vill ge våra läsare rådet att kontrollera priset med bokhandeln innan boken beställs. Det händer att kostnaden för en bok blir upp till dubbelt så stor som en direkt omräkning efter valutakursen antyder.